

Условия социальной жизни сегодня выдвигают дополнительные требования к подготовке на всех уровнях профессионального образования, так как образование является главным инструментом преемственности поколения. В решении проблем формирования гражданского общества значительную роль играет среда образовательного учреждения. Заложенные в студенческом возрасте взгляды мировоззрения, укрепляют и помогают развитию нравственности личности, жить в гармонии с обществом и природой. В современном мире человек живет и развивается, окруженный множеством разнообразных информационных источников, которые воздействуют на него как позитивно так и негативно и влияют на его формирующуюся сферу нравственности через культуру традиции, обычаев народную мудрость.

Знаковое событие 2018 года в колледже вызывает гордость у участников форума и студенческой молодежи. Студенческий форум обозначил для нас выход на международный уровень и открыл новые имена.

Кому, как не им определять какой станет республика в будущем, поэтому старт форума дан именно студенческой молодежью, ведь Дагестан имеет большой потенциал для развития.

Студенты затронули вопросы альтернативных площадок, как досуговых так и связанных занятостью. В обсуждениях молодежи прозвучали слова что, я как гражданин своей страны, своей республики могу сделать. И этот тренд важно сохранить.

Основной целью молодежного дня студентов явилась обсуждение перспектив развития своих республик и возможность включения молодежи в реализацию региональных задач.

Находясь на одной волне с молодежью мы сможем строить жизнь в своих республиках. На форуме мы обсудили много проблем над которыми нужно работать сообща.

Включения студентов в активную учебную и творческую деятельность на уровне его потенциальных возможностей, а также развивающий эти возможности созданием ситуации успеха, к которому стремится студент – это и есть особый комплексный прием работы колледжа.

Реальная отдача от этого проекта определилась желанием ежегодного проведения форума. Проект «Сделаем шаг к миру» даст возможность выявить, обучать и поддерживать тех студентов кому не безразличен окружающий мир.

УДК 37.064.2

ПСИХОЛОГ ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ВИКЛАДАЧА ЗІ СТУДЕНТАМИ

*Здирук М. А., завідувач відділення «Економіки, права та туризму»
Стрийського коледжу Львівського НАУ,
викладач правових дисциплін, Стасів Н. Б., викладач економічних дисциплін,
Левкович І. С., викладач правових дисциплін*

*Я вірю в могутню, безмежну силу
слова вихователя.
Слово – найтонший і найгостріший
інструмент, яким ми, вчителі,
повинні вміло доторкатися до
сердець наших вихованців.
В. О. Сухомлинський, укр. педагог*

Процес здобуття освіти у вищій школі — явище складне, багатогранне, динамічне. Його специфіка зумовлюється передусім розширеним спілкуванням, найбільшою, на думку Антуана де Сент Екзюпері, розкішшю на світі. Для викладача ця розкіш — не що інше, як професійна необхідність. З його допомогою здійснюється взаємовплив двох рівноправних суб'єктів — викладача й студента.[6]

Ефективність цього взаємовпливу буде лише в тому випадку, коли у викладача переважатимуть позитивні естетичні почуття як показник людяності, гуманності, творчості, а відтак — працездатності та її результативності. Цей бік педагогічної професії близько стикається з мистецтвом, що завжди є поєднанням таланту й майстерності. Майстерність, як правило, — результат вишколу. Останній акумулює в собі кращі традиції і досвід багатьох поколінь, розвиває і підсумовує природні задатки студента та викладача, дає їм необхідні знання й навички, організовує і розвиває талант, робить його гнучким і чутливим до будь-якого творчого завдання

Аналізуючи досвід педагогічної діяльності представників педагогічної школи, варто сказати, що викладачеві недостатньо знань основ наук і методики навчально-виховної роботи. Незаперечний той факт, що всі знання і практичні уміння викладача можуть передаватися студентам лише завдяки живому й безпосередньому спілкуванню з ними. Для багатьох викладачів очевидна істина: студенти нерідко переносять ставлення викладача на предмет, який він викладає. На цих стосунках вибудовується складна й об'ємна піраміда навчання і виховання, через них відбувається проникнення педагога в душевний світ студентів, щоб виробити у них первинні навички співтворців власної особистості. Саме ці

взаємовідносини, їх мистецькі, моральні, психологічні, технологічні складники не завжди усвідомлюють педагоги як вартісний засіб удосконалення їхньої педагогічної діяльності.

У процесі професійної підготовки фахівця з вищою освітою стверджується пріоритет особистості студента, оскільки він автор свого майбутнього, а викладач має честь допомагати йому. Саме тому безпосередніми учасниками педагогічної взаємодії є викладач і студент. Саме в педагогічній взаємодії кожен із них знаходить умови для власного особистісного зростання.[3]

Професійно-педагогічне спілкування становить основу науково-педагогічної діяльності викладача вищої школи. Всі основні форми організації навчального процесу (лекція, семінарське заняття, іспит та ін.), виховна робота та науково-методична діяльність у вищій школі пройняті цим складним і багатофункціональним соціально-психологічним явищем. [2]

Педагогічне спілкування є способом реалізації змісту, методів і прийомів педагогічних впливів, спрямованих на формування особистості студента. Воно є одним із найголовніших аспектів професіоналізму і педагогічної майстерності викладача.

Завдяки спілкуванню викладач виступає персоніфікованим посередником між драмою наукових ідей і студентом. Через експресію викладач «заражає» студентів своїм інтересом до науки, викликає в них живий інтерес до неї. Знання стають «живими». У безпосередньому спілкуванні мають значення не тільки слова, а й невербальні засоби, тому в педагогічному спілкуванні багато експресії, педагогічного артистизму, навіть мистецтва. Викладач своїм прикладом спілкування пропонує культурну норму взаємин і тим самим формує в майбутнього фахівця комунікативну компетентність.

Щоб спілкування було конструктивним (а не деструктивним) на кожному етапі, викладачеві треба володіти психолого-педагогічною культурою спілкування, а саме:

- 1) знати психологію студентського віку та особливості конкретної студентської аудиторії;
- 2) об'єктивно оцінювати поведінкові реакції, комунікативну активність окремих студентів, адекватно емоційно відгукуватися на них;
- 3) вміти швидко організувати аудиторію і привернути її увагу до змісту заняття (прийоми самопрезентації і динамічного впливу), залучати до активної роботи всіх студентів;
- 4) вибирати такий спосіб своєї поведінки, який найкраще б відповідав особливостям і психічному стану студентів. [1]

Поставимо запитання: "Чи завжди можна зустріти такого викладача, який володіє відповідною технікою спілкування?". На жаль, у масовій викладацькій практиці — не завжди. Ми можемо спостерігати заняття, на яких мовлення викладача перенасичене штампами, сухими фразами з підручника; воно не спрямоване на студентів, не звернене до їхнього розуму, серця, а в кращому випадку орієнтує на засвоєння мінімуму навчальної інформації. Знання студентів залишаються формальними. Невизначене мовлення викладача, невідповідність його невербальної поведінки (міміки, пантоміміки, пози) змістові того, про що він говорить, не сприяють активізації навчального слухання студентів. У таких випадках кажуть, що викладач не створив умов для того, щоб студенти змогли осмислити знання як особисту цінність. Викладач не спонукав їх до роздумів над почутим, не збудив емоційних переживань, почуттів, які супроводжували б процес пізнання нового. Скажімо так — особистість студента, його мотиви навчання, орієнтації, інтелект, емоційно-вольова сфера не були включені повністю в процес сприйняття нових знань.

Якусь нову інформацію студенти отримали, але ці знання лишилися в їхній свідомості лише як сума абстрактних понять, не пов'язаних з їхнім реальним буттям, інтересами, хоча зазначимо, що формально викладач свою функцію виконав, виклавши студентам програмний матеріал.

Для професійного спілкування важливими є такі вміння:

- 1) транслювати особистісне «Я» іншому суб'єкту;
- 2) чути й бачити іншу людину;
- 3) співпереживати іншому «Я»;
- 4) поважати іншу людину;
- 5) зберігати особливості власного «Я». [5]

Організаційно-управлінським центром педагогічної взаємодії в спілкуванні є педагогічна позиція викладача. У ній поєднується і його професійна свідомість, і професійна діяльність. Але одночасно є також особистісно-суб'єктивна позиція, тобто викладач вступає в взаємини міжособистісні стосунки зі студентом: виникають суб'єкт – суб'єктні. Можна дати характеристику трьом таким позиціям викладача.

Позиція 1. Розуміння студента («Велике щастя, коли тебе розуміють»). Кожна людина хоче, щоб її розуміли в будь-якому своєму стані. Розуміння дозволяє в адекватних поняттях визначити емоційний стан співрозмовника, конкретизувати можливі дії щодо нього, встановити емоційний контакт на основі емпатії («Ви стурбовані?», «Вас щось бентежить?», «Ви схвильовані?» тощо).

Проте зрозуміти іншого одразу буває нелегко. Перша реакція на повідомлення про те, що трапилося з людиною, буває у вигляді оцінки («Погано вчинив», «Це неправильно», «Це безглуздя» тощо). Але при такій поспішній оцінці зовсім не враховуються наміри, почуття людини, не робиться аналіз ні самого вчинку, ні емоційного стану людини (Чому саме так вона вчинила? Як вона сама ставиться до того, що трапилося? Як оцінює свої дії?)

Позиція 2. Визнання викладачем студента як особистості, яка має право на свій вибір, свої думки і свою позицію. Позиція викладача виявляється в його вірі в розум студента, у його позитивні прагнення до розкриття своїх потенційних можливостей і саморозвитку.

Позиція 3. – безумовне прийняття студента як особистості. Безумовне прийняття – це не позитивна оцінка особистості студента за будь-яких обставин. Ось як описує цю позицію К. Роджерс: «Якщо я можу створити стосунки, які характеризуються з мого боку щирістю, прозорістю моїх справжніх почуттів, теплим прийняттям і високою оцінкою іншої людини як окремого індивіда, тоді індивід відчуватиме й розумітиме свої якості, стає більш цілісною особистістю, здатною корисно жити. Він буде більш самокерованим, упевненим у собі, краще розуміти й приймати інших людей, буде здатний успішно справлятися з життєвими проблемами».[4]

Отже, педагогічне спілкування – це професійне спілкування викладача зі студентами на занятті і поза ним, спрямоване на створення сприятливого психологічного клімату. Неправильне педагогічне спілкування породжує страх, невпевненість, ослаблення уваги, пам'яті, працездатності, порушення динаміки мовлення і, як наслідок, поява стереотипних висловлювань вихованців, тобто у них знижується бажання і вміння думати самостійно, збільшується конформність у поведінці. У кінцевому рахунку – народжується стійке негативне ставлення до викладача, а потім і до предмета. Отже, саме завдяки ефективному педагогічному спілкуванню створюється сприятлива атмосфера для позитивних змін особистості викладача; розвитку особистості студента, оволодіння ним знаннями й уміннями, необхідними для становлення майбутнього фахівця.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТАРАТУРИ

1. Бутенко Н. Ю. Комунікативні процеси у навчанні: підручник / Н. Ю. Бутенко – К.: КНЕУ, 2004. – 383 с. 71 № 2(71) 2014 ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ
2. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: професійне і непрофесійне спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк : ТОВ ВКФ “БАО”, 2004. – 480 с.
3. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении / В. А. Кан-Калик. – М.: Просвещение, 1987. – 190 с.
4. Савенкова Л. О. Професійне спілкування майбутніх викладачів як об'єкт психолого-педагогічного управління: монографія / Л. О. Савенкова. – К.: КНЕУ, 2005. – 212 с.
5. <http://horting.org.ua/node/1437>
6. http://eduknigi.com/ped_view.php?id=108

УДК 373.3.5.0018

Р 68

РОЛЬ УЧЕБНО-ПРАКТИЧЕСКОГО ЦЕНТРА В ФОРМИРОВАНИИ КАДРОВОГО ПОТЕНЦИАЛА АПК

*Поплета О.В., заведующий учебно-практического центра
Борщевский агротехнический колледж, г.Украина*

Введение. Основная задача учебных заведений - подготовка студентов к практической деятельности на производстве, включает в себя вооружение основами знаний, необходимых в работе и формированию профессиональных умений и навыков.

Основная часть. Четкие перспективы формирования кадрового потенциала АПК, качество подготовки выпускников аграрных вузов обуславливают потребность завтрашнего успешного будущего нашего государства.

Рынок труда постоянно требует большего, ведь стремительное обновление технологических процессов и оборудования становится для работников настоящим испытанием на профессионализм, а само аграрное образование требует соответствующей системы подготовки кадров, обновление содержания образования, коренных изменений практического обучения. Только так есть шанс стать конкурентоспособными, создать условия для эффективной работы молодого специалиста.

Последовательным в этом есть Борщевский агротехнический колледж, который осуществляет подготовку специалистов для сельского хозяйства. Почти 20 000 специалистов почетных на земле сельскохозяйственных профессий стали гордостью нашего учебного заведения.

Производственная база колледжа, представляет собой учебно-опытное хозяйство (459 га земли), дает возможность получать самые разнообразные рабочие профессии: водитель, тракториста, слесаря-ремонтника, электромонтера, оператора газового хозяйства.

Учебный процесс давно характеризуется современными прогрессивными технологиями, открывают студентам доступ к различным источникам информации, повышают эффективность их самостоятельной работы, создают новые возможности для приобретения и закрепления профессиональных навыков.